

جنگ نرم امام صادق (ع)

کانال منبر مکتوب: <https://eitaa.com/menbarahemaktob>

تعریف جنگ نرم و تفاوت آن با جنگ سخت

یکی از موضوعاتی که در زندگی امام صادق(ع)، بسیار برجسته و پر رنگ می توان دید، جنگ نرم امام صادق(ع) مقابل جریانی است به نام بنی العباس که اتفاقاً آنها هم با جنگ نرم، به جنگ اهل بیت (ع)، با ابزار علم و فرهنگ های نو، پیش آمدند.

اگرچه جنگ نرم اصطلاحی هست که اخیراً در علوم انسانی، رواج پیدا کرده ولی از قدیم این جنگ نرم وجود داشته است، هم در جریان فکری و فرهنگی و سیاسی اهل بیت (ع) و هم در جریان مخالف ایشان.

نقطه مقابل جنگ نرم، جنگ سخت هست. جنگ سخت یعنی درگیری فیزیکی و نظامی اما در جنگ نرم، درگیری فکری و احساسی جامعه هست. در جنگ سخت، هدف اصلی فتح سرزمین ها هست اما در جنگ نرم، هدف اصلی فتح باورها و علاقه های جامعه است؛ در جنگ نرم، هدف اصلی، تغییر باورها و علاقه های جامعه هست.

امام صادق(ع)، علمدار جنگ نرم

اگر علمدار جنگ سخت در جبهه حق، امام حسین (ع) و امیرالمومنین هستند، علمدار جنگ نرم در جبهه باطل، امام باقر (ع) و امام صادق (ع) هستند. وقتی حکومت وقت یعنی بنی العباس، با ابزار جنگ نرم، سعی در تغییر احساسات جامعه به سوی باطل هستند. امام صادق

(ع) با جنگ نرم به دنبال تغییر احساسات جامعه به سوی حق هستند. چون می دانید هدف اصلی در جنگ نرم، تاثیرگذاری بر احساسات جامعه است.

قتل عام فکری و فرهنگی، در جنگ نرم

در جنگ نرم چه اتفاق ناگواری می افتد؟ در جنگ نرم، قتل عام فکری و فرهنگی اتفاق می افتد. مردم خود تحقیر، ناامید و سرخورده می شوند. در جنگ نرم، همه چیز به صورت تدریجی و آرام اما پایدار و بلند مدت تغییر می کند. حالا امام صادق (ع) چگونه جنگ نرم را فرمانده و مدیریت کردند تا آرام آرام باورها و احساسات جامعه روی ریل درستی قرار بگیرد؟

فتح دل ها؛ اصل اساسی در جنگ نرم امام صادق (ع)

امام صادق (ع)، چقدر فعالانه و هوشمندانه، جنگ نرم زمان خودشان را فاتحانه مدیریت کردند. بعدا کمی درباره این جنگ نرم حضرت توضیحاتی خواهیم داد اما بگذارید یکی از اصول اساسی جنگ نرم امام صادق (ع) که حضرت در قالب یک مثال این اصل را بیان کردند، اشاره کنم، حضرت می فرمایند: شخصی بود کافر، همسایه مسلمانی داشت. این همسایه کافر با این همسایه مومن رفیق شدند، آقای مسلمان خیلی دوست داشت، رفیق خودش را مسلمان کند، مرتب از خوبی های و زیبایی های اسلام می گفت تا اینکه همسایه اش را مسلمان کرد. صبح زود، آقای مومن، رفت درب خانه آن رفیق تازه مسلمانش گفت بیا برویم نماز صبح بخوانیم، بعد از نماز صبح به رفیقش گفت ای کاش می نشستیم تا طلوع فجر ذکر خدا را می گفتیم. این بنده خدای تازه مسلمان، حالا روی رودربایستی گیر کرده است، یا هرچیز دیگر بالاخره قبول کرد. بین الطلوعین ذکر خدا را گفتند. بعد که می خواست برود، رفیق مومنش گفت ای کاش می نشستیم تا ظهر قرآن یاد می گرفتی و امروز را روزه می گرفتی. این بنده خدا هم قبول کرد هم قرآن، هم روزه. بعد از نماز ظهر و عصر گفت برویم دنبال کار خودمان دیگر. این رفیق مومنش

گفت ای کاش صبر می کردی نماز مغرب و عشاء را می خواندیم، نشست تا نماز مغرب و عشاء را خواندند، بعد از نماز این بنده خدا خسته و کوفته رفت منزلش، صبح روز بعد، وقت نماز صبح، رفیق مومن، دوباره آمد درب خانه این بنده خدا، تا در را زد گفت برویم ایشان برگشت گفت برو دنبال کارت، دین شما دین سختی هست. من طاقت ندارم، بعد حضرت یک قاعده طلایی را اشاره کردند فرمودند: «أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ إِمَارَةَ بَنِي أُمَيَّةَ كَانَتْ بِالسَّيْفِ وَالْعُسْفِ وَالْجَوْرِ وَأَنَّ إِمَارَتَنَا بِالرَّفْقِ وَالتَّأَلَّفِ وَالْوَقَارِ وَالتَّقِيَّةِ وَحُسْنِ الْخُلُطَةِ وَالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ فَرَعَّبُوا النَّاسَ فِي دِينِكُمْ وَفِي مَا أَنْتُمْ فِيهِ.»^۱

در جنگ نرم، باید شما قدرت درک شرایط مخاطب خودت را داشته باشی و با او مدارا کنی. جنگ نرم، فتح دل هاست. فتح دلها با زور و جور نمی شود. این روش بنی امیه هست که می خواهند با جنگ سخت بپرند، اما حضرت فرمودند حکومت ما، حکومت بر دل هاست. همان چیزی که شما در جنگ نرم به آن نیاز داری.

در جنگ نرم، مدارا کردن، همبستگی دلها، وقار و تقیه و حسن معاشرت و پرهیزکاری و تلاش اینها اصول جنگ نرم هست. مثلا الان یک مسئله چالشی در بخشی از جامعه ما بحث وحدت یا برائت هست؟ اصلا اجازه توضیح دادن نمی دهند. ما بلد نیستیم در جنگ نرم، چگونه دلها را فتح کنیم.

دعوت عملی، راهبرد فتح دل ها در جنگ نرم امام صادق (ع)

یک راه راهبردی برای فتح دل ها در جنگ نرم این است که حضرت فرمود: «شما زینت ما باشید، مایه آبرویزی ما نباشید. در ارتباط با جامعه اهل سنت، اولاً رابطه را قطع نکنید، در تشیع

^۱ خصال، ج ۲، ص ۳۵۴.

جنازه آنها شرکت کنید، مریض های آنها را عیادت کنید، حقوق آنها را بپردازید»، بعد فرمود: «فَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ إِذَا وَرَعَ فِي دِينِهِ وَصَدَقَ الْحَدِيثَ وَ أَدَّى الْأَمَانَةَ وَ حَسَنَ خُلُقَهُ مَعَ النَّاسِ قِيلَ هَذَا جَعْفَرِيٌّ فَيَسْرُؤِي ذَلِكَ وَ يَدْخُلُ عَلَيَّ مِنْهُ السُّرُورُ وَ قِيلَ هَذَا أَدَبٌ جَعْفَرِيٌّ وَ إِذَا كَانَ عَلَيَّ غَيْرَ ذَلِكَ دَخَلَ عَلَيَّ بِالْأَوْهَةِ وَ عَارِهُ وَ قِيلَ هَذَا أَدَبٌ جَعْفَرِيٌّ؛ اگر یک نفر از شما در دین خودش ورع به خرج دهد و راستگو باشد و ادای امانت کند و با مردم اخلاق نیکو داشته باشد می گویند او جعفری هست یعنی شعیبه امام صادق (ع) هست این طوری مرا خوشحال می کند و می گویند این ادبی است که امام صادق (ع) به شیعیان خودش یاد داده اما در غیر اینصورت، حضرت صادق ع را هم داخل در آبرویزی و گرفتاری خودش می کند و می گویند این ادب امام صادق (ع) به شیعیانش هست؛ چقدر اینها بی ادب هستند»^۲ رفقا! ما را وقتی می خواهند ارزیابی کنند، فقط ما را ارزیابی نمی کنند، مکتب ما را هم ارزیابی میکنند. عمومیت میدهند. اگر یک مسئول در نظام اسلامی دزدی کند، خدمات همه مسئولین زیر سوال می رود. یک نفر حزب اللهی بد اخلاقی کند، گران فروشی کند، همه انقلابی ها، زیرسوال می روند.

چرا حاج قاسم، محبوب دل ها شد؟

در جنگ نرم امام صادق (ع)، برای فتح دل ها، دعوت عملی، حرف اول را می زند. چرا حاج قاسم، محبوب دل ها شد؟ شیعه و سنی دلش برای او می تپید. نه فقط دل های مردم منطقه، بلکه دل بشریت را در عالم با خودش همراه کرد؛ چرا این طور شد؟ چون او مرد میدان عمل بود. همان سخنی که امام صادق (ع) فرمودند. «كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ لِيَرَوْا مِنْكُمْ الْإِجْتِهَادَ وَ الصِّدْقَ وَ الْوَرَعَ؛ مردم را بغیر زبان خودتان دعوت کنید تا از شما تلاش و راستگویی و

^۲ کافی، ج ۱، ص ۶۳۶

ورع ببینند»^۳ شما حالا این سفارشات حضرت را به جامعه شیعی، در فضای جنگ نرم امام صادق (ع) ببینید. اصل در جنگ نرم این هست.

چگونه امام صادق(ع) در جنگ نرم موفق شدند؟

اگر شما می شنویند امام صادق (ع) چهار هزار شاگرد داشتند، شما فکر می کند که این شاگردها اکثراً، مذهب امام صادق (ع) را قبول داشتند؟ بسیاری از اینها شیعه نبودند اما تحت تاثیر امام شیعیان بودند.^۴ چرا؟ راز این موفقیت را باید در جنگ نرم امام صادق (ع) جستجو کرد. اگر حضرت صادق(ع) با اینها قطع رابطه می کردند، اگر دستور به بدرفتاری با غیر جامعه شیعه می دادند، آیا حضرت در این جنگ نرم می توانستند پیروز شوند؟

برخی از بزرگان مکاتب چهارگانه فقهی و فکری اهل سنت، همه از شاگردان امام صادق (ع) هستند. یک فهرست بلندی هست که چه شاگردانی از مکتب اهل سنت، پای درس امام صادق (ع) می نشستند و خود را وام دار فکری امام صادق (ع) می دانستند^۵، هرچند برخی از آنها، حق این استاد و شاگردی را رعایت نکرده اما شما ببینید چطور امام صادق (ع) در این جنگ نرم، مدیریت کردند؟

جاهلان به جنگ نرم امام صادق(ع)، قاتلان امام صادق(ع)

^۳ مشکاه الانوار، ص ۴۶

^۴ شیخ مفید می گوید: ان أصحاب الحديث قد جمعوا الرواة عن الصادق(ع) من الثقات على اختلافهم في الآراء و المقالات فكانوا اربعة آلاف. الارشاد شيخ مفيد، قم مکتبه بصیرتی، ص ۲۷۱..

^۵ « جمع زیادی از محدثین اهل سنت – که در بین آنها پیشوایان آنان نیز دیده می شود – از حضرت صادق(ع) روایت نقل کرده اند. و صاحبان صحاح، جزبخاری، همچون ترمذی، مسلم، نسائی، ابن ماجه، ابی داود، احمد، و صاحبان سنن و مسانید و جوامع و معاجم از این رواه بهره برده اند» مجله پاسدار اسلام، شماره ۳۱۱۱، بزرگان اهل سنت در جمع شاگردان حضرت صادق(ع).

بسیاری از مدعیان تشیع، اصلاً نقشه راه جنگ نرم امام صادق (ع) قبول ندارند. اگر حضرت الان در میان ما تشریف داشتند، دعوت به هفته وحدت می کردند یا چیز دیگری؟ کسی که آگاه به جنگ نرم امام صادق (ع) نباشد، بعد ساز مخالف با امام صادق (ع) خواهد زد، بعد می دانید کارش به کجا می کشد؟ فرمود: کسی که در این جنگ نرم؛ حالا این جنگ نرم عبارت ما هست اما واقعیتی هست که وجود دارد، اگر اصل پنهان کاری را رعایت نکند، ما را به قتل عمد کشته است؛ «مَنْ أَدَاعَ عَلَيْنَا شَيْئاً مِنْ أَمْرِنَا فَهُوَ كَمَنْ قَتَلَنَا عَمْداً وَ لَمْ يَقْتُلْنَا خَطَأً»^۶ خیلی عجیب هست، قیامت مدعیان شعیه گری که با قاتلین امام صادق (ع) محشورند. به خاطر عدم رازداری.

رابطه ظهور با جنگ نرم

اگر ما می خواهیم مقدمه ساز ظهور باشیم، ظهور با جنگ سخت فقط پیش نمی رود، بخش مهمی از ظهور، با جنگ نرم پیش می رود. امام زمان (عج) دقیقاً چه می کنند؟ قبل از اقامه قسط و عدل؛ یکی از اصلی ترین کارهای امام زمان (عج)، ایجاد وحدت و یکپارچگی در جهان است. همدلی کردن و فتح دلها؛ ما در زیارتنامه حضرت اینچنین سلام می دهیم. «السَّلَامُ عَلَيَّ الْمَهْدِيِّ الَّذِي وَعَدَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ الْأُمَّمَ أَنْ يَجْمَعَ بِهِ الْكَلِمَ وَ يَلْمَ بِهِ الشُّعْتَ وَ يَمَلَأَ بِهِ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا؛ سلام بر مهدی که خدا وعده داده است به وسیله او تمام امت ها را یکپارچه می کند و جمع متفرق را یک دست می کند بعد می فرماید زمین را پر از عدل و قسط را می کند.»^۷

ما به عنوان مقدمه سازان ظهور، در این جنگ نرم، باید به جهان نشان دهیم، ما خوب زندگی می کنیم. خوب ما بلد هستیم دنیای خودمان را مدیریت کنیم. ما فقط در اربعین نیست که تمام

^۶ المزار، ص ۲۰۹.

داشته های خودمان را فدای هم می کنیم. این سبک زندگی ما هست. آن وقت یک قدم به سمت ظهور برداشته ایم. وحدت فقط با دعوت عملی رخ می دهد.

بزرگترین فاجعه در وسط جنگ نرم

ما وسط یک جنگ نرم هستی، حالا این جنگ نرم را چه کسی می برد؟ کسی که احساس کند اولاً در وسط جنگ هست. ما امروز در یک جنگ تمام عیار نرم قرار داریم و این فاجعه هست که ما در جنگ باشیم و احساس نکنیم در جنگ هستیم. سالها پیش مقام معظم رهبری فرمودند افسران جنگ نرم! چقدر این جنگ نرم را جدی گرفتیم؟ کجا هستند افسران جنگ نرم! آیا افسران جنگ نرم در یک جبهه می جنگند یا آتش به اختیار به خط زده اند؟ آیا ما یعنی جامعه ایمانی ما، آموزش های لازم را برای حضور در جنگ نرم فرا گرفته ایم؟ ما کجای جنگ نرم هستیم؟ چرا احساس خطر نمی کنیم؟ چرا از شبیخون فرهنگی رسیدیم به ناتوی فرهنگی؟

کدام شاخ اینستاگرام را شکستیم یا خودمان برای شاخ های اینستاگرام شاخ شده ایم؟

رسماً دشمنان ما لشکرهای سایبری دارند، که دائماً در جنگ نرم در حال جنگیدن هستند. لشکر سایبری ما کجا هست؟ اصلاً هنوز باب گفتگو درباره جنگ نرم در جامعه ما باز نشده است. دفاع مقدس، همه احساس خطر می کردند، خط مقدمی بود، خط آتشی بود. آنها که احساس وظیفه می کردند حرکت می کردند، الان نیست جنگ نرم نامحسوس است، البته قتل عام فکری محسوس و ملموس هست. دگر دیسی فرهنگی، فکری نسل ها معلوم هست. یعنی دشمن خوب و حساب شده، در جنگ نرم شبانه روز فعالیت می کند، ما چه می کنیم؟ بارها رهبری به این حدیث اشاره کردند و از خواب آلودگی جبهه حق گلایه مند بودند و هستند.

فرمود: «مَنْ نَامَ عَنِ نُصْرَةِ وَلِيِّهِ اَنْتَبَهَ بِوُطْأَةِ عَدُوِّهِ. کسی خواب باشد از نصرت و لیش با لگد دشمن از خواب برمی خیزد.»^۸

امام صادق (ع) فرمانده جنگ نرم هستند، اگر ما می‌گوییم شیعه امام صادق (ع) هستیم، ما در جنگ نرم فکری مکتب امام صادق (ع) کجای جنگ هستیم؟ الان فضای مجازی شده است میدان جنگ نرم، آخرین فرمان رهبر هم جهاد تبیین است. تبیین هم چیزی از جنس، جنگ نرم است. الان ما در جبهه حق، کجای جنگ نرم ایستادیم؟ کدام شاخ اینستاگرام را شکستیم یا خودمان برای شاخ‌های اینستاگرام شاخ شده ایم؟ در جنگ نرم، چه حرفی برای گفتن داریم؟

چند نفر از ما بلد هستیم تویت موثر بنویسیم؟ چند نفر از ما بلد هستیم، یک حرف درست را لایک کنیم و جریان سازی کنیم؟ نه لایک می‌کنیم نه لایو می‌رویم. هیچی مشغول همان زندگی بدون جنگ نرم خودمان هستیم. آن میدان قتل عام مجازی را رها کرده ایم به امان خدا.

چرا مسئولین گذشته، سخن رهبری، درباره مدیریت فضای مجازی را زیر پا گذاشتند؟

خدا نگذارد از مسئولینی که در دولت گذشته، حرف رهبری را درباره فضای مجازی زیر پا گذاشتند. هرچه رهبری درباره مدیریت این فضا و سامان دادن آن سخنرانی کردند، وزیر نامحترم وقت گوش نداد. قوه قضائیه به جد، به عنوان ترک فعل مسئولین این خطای فاحش را باید پیگیر شود.

اگر فرمانده وسط جنگ سخت خیانت کند، مثل بنی صدر، همه او را بی‌آبرو می‌بینند. اما اگر فرمانده وسط جنگ نرم خیانت کند، آیا در افکار عمومی، محکوم هست یا خیر؟

^۸ غرر، ص ۶۳۰

الان مجلس در حال طرح بررسی صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی است. چه جنگ روانی علیه این طرح راه انداختند تا مردم را بدبین کنند، افکار عمومی را علیه این طرح بشورانند؟ بیاید اول باور کنیم در یک جنگ نرم هستیم و در مقابل چشم ما، قتل عام فکری، فرهنگی در حال رخ دادن هست.

دو پیشنهاد امام صادق(ع)، برای جنگ نرم: ۱. تعلیم

ما در محیط خانه خودمان برای جنگ نرم چه پیشنهادی داریم؟ اگر سنگر بندی را از مدرسه باید شروع کرد، در مدرسه برای جنگ نرم چه برنامه داریم؟ تعلیم یک بخش هست که امام صادق (ع) برای جنگ نرم پیشنهاد دارند. فرمودند: «دوست ندارم جوانان شما را بینم، مگر در دو حالت: دانشمند یا دانشجو. اگر [جوانی] چنین نکند، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کند، تباه ساخته است و اگر تباه سازد، گناه کرده است و اگر گناه کند، سوگند به آن که محمد را به حق به پیامبری برانگیخت، دوزخ نشین خواهد شد؛ لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيًّا فِي حَالَيْنِ: إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ، وَ إِنْ ضَيَّعَ أَثِمَّ، وَ إِنْ أَثِمَّ سَكَنَ النَّارَ وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ»^۹

الان تعلیمات دینی ما، دچار اشکالات اساسی است. چگونه و از کجا دین را به جوانان آموزش دهیم، این واقعا یک مسئله اساسی هست. چقدر بلد هستیم با زبان مخاطب، دین را ترویج کنیم؟ گاهی تعلیمات دینی ما، بچه ها را ستیز می کنند، چرا؟ معلوم هست باید در روش های قدیمی خود، تجدید نظر کنیم.

---

^۹ امالی طوسی، ص ۳۰۳.

امام صادق (ع) جوانان را دعوت به فهم عمیق از دین می کند و می فرماید: «لَوْ آتَيْتُ بِشَابٍّ مِنْ شَبَابِ الشَّيْخَةِ لَا يَتَفَقَّهُ فِي الدِّينِ لِأَوْجَعْتَهُ»^{۱۰} از سطوح دین باید به عمق دین رفت.

۲. مخاطب شناسی

دومین پیشنهاد در جنگ نرم، مخاطب شناسی است. وقتی آن شخص به امام صادق (ع) گفت آقا رستم شهری برای تبلیغ مکتب شما، حضرت فرمود چطور بود استقبال؟ گفت زیاد موفق نبودم. حضرت فرمودند: «عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛ بَرُو سِرَاعَ نَوْجَوَانَانَ، چُون أَنَهَا بِا سَرَعَتِ بِيَشْتَرِي بِه سَمَتِ خُوبِي هَا مِي آيند»^{۱۱} حضرت در سخن دیگری فرمود: «تعليم را برای نوجوانان آغاز کنید، قبل از اینکه گروه های انحرافی آنها را با خود همراه کنند؛ بادروا أَحْدَاثِكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسِقِكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجَةَ»^{۱۲}

ناتوانی ما، در تبیین جذاب ترین بخش دین در جنگ نرم

ما حتی نتوانستیم در جنگ نرم، مفهوم ولایت، که جذاب ترین بخش دین ما هست، را خوب توضیح دهیم. چقدر امام صادق (ع) در جنگ نرم خودشان، سعی در توضیح و تبیین مفهوم عالی ولایت دارند خدا می داند یکبار فرمودند: «وَلَايَتِي لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ وِلَادَتِي مِنْهُ لِأَنَّ وِلَايَتِي لَهُ فَرَضٌ وَوِلَادَتِي مِنْهُ فَضْلٌ. وَلَايَتِ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ دُوسْتِ دَاشْتَنِي تَرِ هَسْتِ اَزِ اَيْنَكِه مِنْ فَرَزَنْدِ ايشان هستم چرا که ولایت ایشان برای من واجب هست و ولادت من و اینکه من فرزند امیرالمؤمنین هست این فضیلت هست و من فریضه را بیشتر از فضیلت دوست دارم»^{۱۳}

^{۱۰} المحاسن: ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۶۱

^{۱۱} کافی، ج ۸، ص ۹۳.

^{۱۲} تهذیب الأحکام: ج ۸ ص ۱۱۱ ح ۳۸۱ س.

^{۱۳} الفضائل، ص ۱۲۵.

در جای دیگر فرمودند: «لَمْ يُنَادَ بِشَيْءٍ كَمَا نُودِيَ بِالْوَلَايَةِ؛ در دین ما هیچ صدای بالاتر از صدای ولایت وجود ندارد»^{۱۴} گاهی اوقات ما می بینیم به جای مفهوم ولایت، مفاهیم دیگر صدایشان در دین ما بلند تر هست، مثل دعوت اخلاقی به دین. گاهی اخلاق رقیب ولایت می شود در دین.

ما به جای اینکه بیشتر به دنبال اثبات ولایت باشیم، باید به دنبال توصیف ولایت برویم. اگر ما کارکردهای ولایت را برای مردم توضیح دهیم، مردم عاشق دین و مرام ما خواهند شد. اگر ما در عمل کارکرد مدیریت ولایت را در جامعه نمایش دهیم، یعنی دعوت عملی به مکتب امام صادق (ع)، بالاخره در جنگ نرم امام صادق (ع)، حرف اول را عمل می زند، بعد انتقال درست این عمل به دیگران.

---

^{۱۴} کافی، ج ۲، ص ۱۸.